

Animalia ► Cnidaria (fyllum)

CNIDARIA - HOLTEDIEREN, NETELDIEREN

WIM VERVOORT & ARJAN GITTENBERGER

NEDERLAND 132 gevestigd (waarvan ruim 10 exoten)
WERELD ca. 8500 beschreven

Holtedieren zijn te herkennen aan het bezit van netelcellen, die gebruikt worden om voedsel te vangen en ter verdediging. De dieren zijn radiaal symmetrisch en hebben een vastzittend poliepstadium (in alle groepen) en een vrijzwemmend meduse- of kwalstadium (niet bij de Anthozoa). Het medusestadium is waarschijnlijk ontstaan bij de voorouder van de Medusozoa (zie stamboom). Het poliepstadium kan secundair verloren zijn, zoals bij de kwalen. Alle soorten zijn carnivoor. Holtedieren worden verdeeld in vier klassen:

bloemdieren (Anthozoa), hydroïdpoliepen en staatkwallen (Hydrozoa), zeewespen (Cubozoa; niet in Nederland, wereldwijd 36 beschreven soorten), en kwalen (Scyphozoa). Deze worden, met uitzondering van de niet in Nederland voorkomende Cubozoa, hieronder apart behandeld.

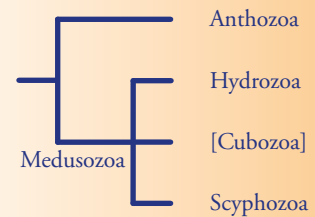
Bloemdieren - Anthozoa

Hydroïdpoliepen - Hydrozoa

Kwallen - Scyphozoa

Animalia ► Cnidaria (fyllum) ► Anthozoa (klasse)

ANTHOZOA - BLOEMDIEREN (ZEEANEMONEN & KORALEN)

ARJAN GITTENBERGER

NEDERLAND 13 gevestigd (waarvan 2 exoten)
WERELD ca. 5000 beschreven

Solitaire of kolonievormende dieren die zich onderscheiden van de meeste andere holtedieren (Cnidaria) door het feit dat ze geen kwalstadium hebben (HARRIS 1996). Netelcellen zijn zowel in het ento- als het ectoderm aanwezig. De darmholte wordt door septen in compartimenten verdeeld. Een in- en/of uitwendig skelet van kalk of chitineuze of hoornachtige stoffen kan aanwezig zijn. Tot de bloemdieren behoren de zeeanemonen en de koralen, inclusief zeeveren en dodemansduimen. Behalve één zachte koraalsoort, de dodemansduim *Alcyonium digitatum*, zijn alle bloemdieren in Nederland zeeanemonen (Actiniaria). Alle soorten leven in het mariene milieu.

voort door het afsnoeren van delen van hun lichaam. Zo kan de in Nederland algemeen voorkomende zeeanemonen *Metridium senile* delen van zijn voet afsnoeren, of zich zelfs dwars doormidden splitsen, waarna uit de verschillende delen zich weer volledige zeeanemonen vormen (bv. KAPLAN 1983). Daarnaast is uitwendige bevruchting, waarbij ei- en spermacellen aan het water worden afgegeven, algemeen. Verder bestaan er bij bloemdieren ook voortplantingsmethoden waarbij spermacellen in wolkjes in het water vrijkomen, op andere anemonen landen en daar intern de eicellen bevruchten. De kleine zeeanemonen die zich bij deze geslachtelijke voortplanting vormen komen via de mondholte van het volwassen individu naar buiten. Afhankelijk van de soort kunnen zeeanemonen eenslachtig en/of tweeslachtig (hermafrodiët) zijn.

▼
Zeeanemonen
Metridium senile

▶▶
Slibanemonen
Sagartia troglodytes

Cyclus

Veel zeeanemonen planten zich voornamelijk ongeslachtelijk

